

Nota de premsa
21 de setembre de 2012

La lluita contra la pobresa infantil ha de ser una prioritat de la política social a Catalunya

El síndic de greuges i l'adjunta per a la defensa dels drets dels infants han presentat al Parlament de Catalunya un informe sobre pobresa infantil en què es reclama que la política social prioritzi la lluita contra aquest fenomen. Actualment, al voltant de 285.000 infants menors de 16 anys (23,7%) es troben en una situació de pobresa o estan en risc de patir-la.

L'informe destaca que la despesa en protecció social té nivells baixos d'eficàcia a l'hora de reduir la pobresa infantil. Mentre que la despesa en protecció social permet reduir, en el cas de la Unió Europea, el 45% de la pobresa infantil, que passa d'una taxa del 37% abans de les transferències socials a una del 20% després de les transferències socials, a Catalunya la reducció de la pobresa infantil per efecte de la despesa en protecció social és només del 27%, que passa del 33% al 24%.

Les diferències en els nivells d'eficàcia dels sistemes de protecció social es deuen, en part, a dèficits d'inversió en polítiques de protecció social adreçades a la infància. A Catalunya, només es destina l'1,0% del PIB a **polítiques de protecció social adreçades a infància i família**, despesa sensiblement inferior a la del conjunt de l'Estat espanyol, que és de l'1,2%, i notablement inferior a la del conjunt de la Unió Europea, que és del 2,0%.

Mancances i necessitat de prioritzar les polítiques per combatre la pobresa infantil

Els plans integrals desenvolupats en els darrers temps a Catalunya o bé es focalitzen en la inclusió social, però no en relació amb la infància, o bé se centren en la infància, però no ho fan de manera específica en la infància en situació de pobresa.

En el sistema de serveis socials es fa palesa la insuficiència de serveis preventius i, sobretot, de serveis d'intervenció socioeducativa adreçats als infants i a la família.

En l'àmbit de les polítiques d'habitatge, hi ha una oferta insuficient d'habitatges d'inserció i una resposta per part dels poders públics encara insuficient davant dels processos de desnonament que pateixen moltes famílies amb fills a càrrec.

En l'àmbit educatiu, l'alumnat socialment més desfavorit tendeix a tenir un rendiment acadèmic més baix i a abandonar el sistema educatiu de manera més prematura per l'efecte de les desigualtats socials.

En l'àmbit de la salut, l'actual xarxa pública de salut mental infantil i juvenil presenta dèficits importants que introdueixen desigualtats clares, tant en l'accés com en la permanència dins la xarxa, per als infants procedents de famílies socialment desfavorides, els quals, arran de limitacions econòmiques, depenen del sector públic per accedir a un tractament.

L'accés a les activitats de lleure educatiu continua essent un dels àmbits socials que presenta més desigualtats amb relació a l'accés dels infants socialment menys afavorits a les activitats existents, i també un dels àmbits més determinants per a la prevenció social i alhora menys protegits pels poders públics.

Febleses de les prestacions econòmiques adreçades a la infància

El model català de transferències econòmiques presenta debilitats en la dotació de recursos financers i també en la focalització d'aquests en la població infantil.

- Les polítiques de transferències econòmiques associades a la reducció de la pobresa infantil a Catalunya no necessàriament identifiquen l'infant com a subjecte amb dret a percebre la prestació.
- Les prestacions econòmiques de caràcter universal són molt limitades i poc extensives al llarg de la trajectòria vital de l'infant, a diferència del que succeeix en la majoria de països europeus, que no només se centren en les primeres edats de l'infant.
- La major part de les prestacions econòmiques orientades a combatre la pobresa infantil presenta percentatges de cobertura inferiors a la proporció de població infantil que es troba en aquesta situació socioeconòmica.

Restriccions pressupostàries en política social, obstacle per a la lluita contra la pobresa infantil

- Les prestacions adreçades a la infància que concentren la major part d'inversió, com ara la prestació econòmica de caràcter universal per infant a càrrec, la renda mínima d'inserció i els ajuts de menjador escolar o bé han quedat suspeses o bé han vist reduït de manera significativa l'import global destinat.
- En nombrosos municipis, s'han incrementat les quotes d'accés a serveis com ara les escoles bressol, les escoles de música, el transport escolar, els cicles formatius de grau superior, etc.
- La partida pressupostària destinada als ajuts de menjador escolar ha tendit a decreixer d'ençà del curs 2009/2010.

- La reformulació de la renda mínima d'inserció el juliol de 2011, amb una modificació dels criteris d'elegibilitat i un enduriment de les condicions per obtenir i mantenir el dret a aquesta prestació, arran de les restriccions pressupostàries, ha afectat la cobertura d'aquesta prestació entre els infants, i ha fet que menys infants en situació de pobresa es beneficiïn d'aquesta mesura (amb una reducció de quasi una tercera part dels infants beneficiaris, al voltant de 10.000).
- L'àmbit del lleure educatiu és un dels més afectats no només per les desigualtats socials d'accés, sinó també per les restriccions pressupostàries de les administracions públiques (supressió de subvencions per fomentar les activitats extraescolars i els serveis de lleure i la dotació dels plans educatius d'entorn).

Recomanacions del Síndic

- **Priorització de la despesa social en polítiques adreçades a la infància.** Es recomana que es garanteixi que les restriccions pressupostàries no afectin l'àmbit de la infància.
- **Disseny de plans integrals contra la pobresa infantil.** Es recomana que se situï el problema de la pobresa infantil en el centre de l'agenda política i promoure plans integrals per combatre aquest fenomen en el conjunt de Catalunya o en els diferents territoris que l'integren.
- **Desplegament normatiu del dret dels infants a un nivell de vida adequat.** Es recomana que es faci el desplegament normatiu del dret dels infants a un nivell bàsic de benestar i que se n'asseguri l'efectivitat, tenint present la previsió de l'Estatut d'autonomia de Catalunya relativa al dret de les persones o famílies que es troben en situació de pobresa a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna (art. 24.3).
- **Desenvolupament d'una renda de suficiència econòmica garantida per als infants.** Es recomana que es determini la renda de suficiència econòmica de què ha de disposar una família per garantir l'accés de qualsevol infant als mínims establerts del dret de l'infant a un nivell de vida adequat, i que es creï una prestació específica condicionada a la renda per garantir aquests ingressos mínims.
- **Configuració d'un sistema integrat de prestacions econòmiques per combatre la pobresa infantil.** Es recomana que es creï una comissió interdepartamental i interadministrativa que tingui per objectiu específic analitzar de manera conjunta les diferents prestacions existents i identificar possibles millores que s'hi puguin introduir, fonamental per poder combatre amb més eficàcia i intensitat la pobresa infantil.